

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Iskolai új-év napján.

(B.) Mikor a nagy természet hosszú munkája után az embernek adja fáradsága gyümölcsét, mikor elcsigázott tagjait pihentetni akarja, a diákmesterember akkor kezdi meg a rája bizott feladat elvégzését.

Az erdő sárguló lombja, a csendesedő berek, a fonnyadt virágu mező éles ellentétben áll a beözönlő ifjuság élettől duzzadó arczával, vidám csevegésével, nyugtalan sürgölődésével.

A környék aludni készül és városunk felébred álmából.

A szülők háza üres lesz, elnémul a vig kacaj, hangos láрма, feltett kincsük máshová kerül, más veszi gondjai alá. Az apák homlokán a redők sötétebbek és mélyebbek lesznek. A megélhetés nehéz gondjához egy új járul.

Nehéz idők járnak, bajos az élet, kevés a pénz. És a gyermek nem ismeri ezt a gondot. A „nincs“ ismeretlen előtte, neki meg kell adni a magáét. De honnan? Miből? . . . Végre azonban meg van, mert meg kell lennie . . . Az asztalra egyszerűbb étel kerül, a nélkülözhető kiadások elmaradnak, mert a gyermeknek tanulnia kell . . .

A jó székely szülő magához veszi összekuporgatott fillereit és behozza gyermekét hozzánk. Behozza, hogy kenyeret adjon a kezébe, mert az övé fogyatéknak van. Azt akarja, hogy ismét megtanulja

szeretni ezt a földet, melyről annyinak távoznia kell, mert nincs kenyér . . .

Ne féljetez gyermekek, Isten nem hagyja el az ő választott népét! Jöjjetek csak hazánk ifjusága, jöjjetek a tudás csarnokába. Jöjjetek ifju, sértetlen lelketekkel és hallgassátok mesteritek tanító szövegét. Tartsátok nyitva a jóra fogékony szíveteket és fogadjátok be azokat a szerető szavakat, a miket tanítóitok hangoztatnak. Jöjjetek és készítsétek elő magatokat arra a küzdelemre, mely reátok is vár.

A haza mindig rátok tekint, mikor ve szély fenyegeti . . . Ki tudja nem éri-e közelebből vész? Szereztek erőt és bátorságot. És ti tanárok és tanítók, fogadjátok olyan szeretettel gyermekeinket, mint a milyen szeretettel őket hozzátk küldöttük. Adjátok át tudásotoknak egyrészt azoknak, akik töletek várják jövő életök alapját. Nehéz a ti dolgotok, nagyon nehéz, adjon az Ég hozzá erőt és kitartást.

Üdvözljük a visszatért ifjuságot az iskolai új-év kezdetén és üdvözljük a tanárikat és tanítóikat munkájuk megkezdésekor. Isten hozta őket! Isten segítse őket!

A magyar gazdák és a hirdetések. Eperjesről jelentik: A sárosmegyei gazdasági egylet Piller Kálmán gazd. egyt. elnök elnöke mellett tárgyalta Darányi földmívelésügyi miniszternek 5094. számú leiratát, melyhez mellékelte a Magyar Újságkiadó Országos Szövetségének fölhívását a sajtóban közzétett hirdetések népszerűsítéséről. Az egyesület érdeklődéssel hallgatta meg a köriratot s azt egyesületi közlönyében ismerteti meg a gazdákkal.

Udvarhelyvármegye sertésnyészése a közelmúltban és jelenben.

Közli: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

(1. folyt.)

Későbbi időben az egyes nagyobb birtokok behozták volt a Székelyföldre a szalontai sertést, hogy a helyi vaddisznóhoz hasonló sertésfajt változtassák meg és frissítsék fel.

A szalontai fajsértés nagy testalkotású, hosszú dereku és középmagasságú lábai voltak, inkább hustermelő sertés volt, és későre hizott meg. Zsirt keveset adott, de szalonnát és húst bőven juttatott a kamrába. Szőre sötét vörös volt s keresztelés útján a nép kezén is kezdett volt terjedni. A szalontai sertést a mangalicza fajú kondor szőrű sertés követte, a mely sokkal hizékonyabb, mint a szalontai faj.

Nagysága közép magas volt, teste hosszú, derékátmérője öblös, lábai kurták, szőre szürkés, kondor. Ezen fajsértést is a nagyobb birtokok hozták a Székelyföldre és így Udvarhelyvármegyébe is. A székelynép között pedig csak tenyészek terjesztése által jöttek forgalomba és javítottak annak sertésállományán. Kevés mennyiségben lehetett és csak szórványosan látni szintén a nagyobb birtokoknál Szunyog Bertalan-féle nagy feketeszőrű sertéseket is, de ezen sertés nem volt keresett, mert minősége nem volt kielégítő. Ezért tenyésztése sem terjedt el.

Később több magyarországi nagyobb sertésnyésző uradalom meghonosította az Angliából behozott yorkshirei sertés tenyésztését. Miután pedig minden ujításon kapva-kap a nép, a nélkül, hogy annak előnyeiről és hátrányairól előbb meggyőződést szerezve, így történt, hogy az importált angol fajsértések hozzánk Udvarhelyvármegyébe is eljutottak, nemcsak a nagyobb birtokokhoz, hanem a székelynép közé is.

(Folyt. köv.)

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRCSÁJA.

A hun-magyar írás vagy rovás-írás.

Irta: VIKÁR BÉLA.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcaja.

(3. folytatás)

A pogányság korában eleink idejöttek, bizonyára csak a papoké (táltosoké) s talán íródeákoké, később, a latin írás elterjedte után tőlük átvéve, a nép között olyanoké, akiknek szükségük lehetett reá, pl. építőiparosoké. Néhol a hagyomány másokhoz is átmehetett. Használatáról nagy nevű és eszű embereink hosszú sora tanuskodik.

Ismétlem, a számrovásnak régebben közkeletű voltánál fogva teljesen kizártnak kell tekinteni azt a föltevést, hogy e tudósítások a számrovásról szólnának. Mindaz a jellemzés, a mi bennük van, a hun-magyar betűvetés sajátosságaira ráillik. Kiderítettek számos koholmányt, a melyek mind az irodalmilag megismert ábécékre mennek vissza; de maguknak az ábécéknek hitese voltát, habár egyes betűk alakjaiban időjárával a feledés folytán igen nagy eltérések támadtak, kétségbe vonni nem lehet. A mig tehát az ellenkezőt napnál világosabban be nem bizonyítják, addig a hagyomány hitelét a fennmaradt feliratos emlékek gyér volta mellett is fenn kell tartanunk. A pozitív tanúságok egész sorával szemben a feltétlen tagadás álláspontja nem jogosult.

De vannak magában az írásban is bizonyítékaink. Nem európai, hanem keleti (ázsiai) vo-

nást mutat a betűk elnevezése. A mint a törökök *be, de, cse, ge, stb.* néven nevezik betűiket, a székely írás betűinek is, eltérően a nyugoti betűktől, rövid magánhangzóval, *e-vel*, nem pedig *é-vel, eb, ecz, evs, ed, egy,* stb. a nevük. A jobbról balra menő irány szinte megegyezik a kelet leg több népének írása módjával. Az *e, a* kihagyásával, továbbá azon sajátossággal, hogy a magánhangzót röviden a másalhangzó jegyében fejezik ki, a keleti ábécékben találkozunk. A szóknek pontok által által való elválasztása ugyanide tartozik, valamint a *végk* és *közk*-féle megkülönböztetések. Végre az összetett jegyek: *gy, ny, ty, cs, cz,* a hun-magyar írásban oly módon vannak képezve, a mint egyetlen európai ábécében sem találjuk. A *gy* jegye nyilván a *d* meg a *j* összevont jegyeiből, az *ny* betű az *n* és a *j* összetételéből, a *ty* szintig *t*-ből és *j*-ből, a *cs* betű *t*-ből és *s*-ből alakul. Lehetetlen e jegyek alakját félre ismerni és másként magyarázni. Hol van erre bármely nyugat ábécében az analogia? Az összetett hangoknak ily módon való jelölése oly eljárás, melyhez hasonló Európában sehol, de a keleti ábécékben annál inkább észlelhetünk. Hasonlítsuk össze a képzés e módjával a hun-magyar írás összetett betű-párjait: *nd, st* stb. (L. Fischer id. művét és I. tábl.)

A mesterkéltég vádja is fölhangozott ez írás némely betűi ellen. Az *u* jegye csakugyan cifra, de semmi egyéb, mint egy stilizált *V* betű: az egyik változatban két szárához egy párhuzamos vonalat töldezték; mikor aztán ezáltal a *v* jegyéhez lett hasonlóvá, jobbról egy megkülönböztető vonalkával bővítették. A másik változatban

a *V* mindkét szárát meghosszabították lefelé s akkor, hogy a *b*-től különbözzék, jobbról és balról merőlegesen bezárták az *X* alakot. A *s* jegyében a háromszoros áthuzást a *cs*-től való megkülönböztetés szüksége hozta létre. Ugyanigy különböznek az *s, g, l* betűk.

Az európai ábécékkel való, többnyire távoli egyezéseket, mint az *a, f, g, i, j, m, r, t, u, ü, (-v), z, ss* jegyeinél bőven magyarázza az a tény, hogy ázsiai ábécék is jórészt az európaiakkal közös forrásra mennek vissza.

Feltűnő emellett, hogy az *o* jegye tulajdonképp szintén egy *V* alak, nyílásával jobbról balra fordítva: $\triangleright$ és folyékonyvá téve. Ebből azt sejtethetjük, hogy az *u* betű mostani jegye újabb keletű s eredetileg az *o* és *u* számára *közös* jegy szolgált. Erre megint a keleti törökségnél van példa.

Hogy a hun-magyar írásnak a XVI. századnál régebb emléke nem maradt reánk, azon nincs mit csodálkozni. A számrovásból, mely talán még ősiabb hagyomány, mint az írás s a melynek hajdan országszerte való általános használata minden kétségen felül áll, szintén nincsenek nagyon régi emlékeink. Írásunk régiségéről nem szólnak kőbe vésett feliratok, mert nyilvánvaló, hogy az ilyenek régebben is csak az állam és a társadalom főbbjeitől származtak, ezek körében pedig nálunk az írás helyét csakhamar elfoglalta az új műveltséggel együtt járó új írás. Mindamellelt az sem lenne csodálatos, ha napjaink g élne a régi betűvetés módja népünknel.

(Vége köv.)

Egyházi élet

Az unitáriusok zsinata Vargyason.

Hétfőn reggel 8 órakor ismét megnyílt a zsinati főtanács; az előbbi tárgyalások elnöksége alatt tárgyalás alá vétetett a tárgysorozat következő pontja. Kitűzettek a választások, melyre a szavazatok délutánig adandók be, továbbá M.-Szt.-Királynak Marosvásárhelyhez csatolása kérdése, melyet E. K. T. nem ajánlott elfogadásra.

Ezután az erdővidéki ev. ref. egyházmegye küldöttsége tisztelgett a püspöknél, kit és elnöktársait Kövér András ref. esperes testvéri szeretettel köszöntött egyháza nevében, melyre a püspök lekötelező szavakkal felelt.

Majd a fölszentelendő papok jelentek meg a zsinati főtanács előtt, ennek bemutatván a püspök, a gyűlést d. u. 3 óráig felfüggesztette.

A hangok elnémultak már, az orgonaszó uralja a templom környékét s a templom megtelt ájtatos közönséggel, hogy szemléljö legyen a lelkészfelavatásnak vagy felszentelésnek, mely az unitárius egyházban 4 évenként egyszer történik.

Magasztosan szép jelenet volt, midőn a püspök vezetésével az esperesi kar után a 15 új lelkész palástosan belépett, elhelyezkedett a templomban.

Józan Miklós bpesti lelkész-esperes mondott buzgó imát és alkalmi lelkes beszédet, mely után a püspök ur a felszentelendőkhez intézte gyönyörű beszédeinek egyik legszebb gyöngyét.

Felszenteltettek: Antónia Mihály szováthi, Ádámosi Gábor szt.-mihályfalvi, Barabás István tordátfalvi, Balázs András, hódmezővásárhelyi, Biró Pál maros-szt.-benedeki, Boór Jenő iklandi, Bölöni Vilmos s.-köröspataki, Gálffy Zsigmond mézskői, Gál Miklós dalki, Katona Ferencz martonosi, Lőrincz Dénes bözöd ujfalvi, Sándor Gergely magyarsárosi, Sándor Géza, a.-siménfalvi, Szabó Albert szökefalvi, Ürmösi József polgárdi lelkésznek.

A püspöknek atyai tanácsa után Kelemen Albert főközigazgató imája zárta be a templomozások sorozatát. Ez alkalommal is az Ajtay János h.-almási lelkész vezesése alatti vegyes dalkör (nem vargyasi, mint némely lapok közlik, hanem homoróvidéki dalkör, melynek szervezése a karnagy egyedüli érdeme) közreműködésével azelőtti babérait szaporította.

Templom után közeledt a zsinati kényelmes étkezősátorban. Ez alkalommal nem hiányzott a kitünő hangulat és szellemes pohárköszöntők egész sora.

Püspök az új papokat köszöntötte, ezek nevében Bölöni Vilmos válaszolt. Kisgyörgy esperes a ref. egyházat élte, Kövér ref. esperes a legifjabb 3 Danielt. Kovács János tanár az amerikai és angliai unitárius testvéreket, a kikhez Daniel Lajos indítványára üdvözlő sürgöny küldetett. Józan Miklós Benczédi Gergely közpénztárnokra, Csifó Salamon a gazdasági bizottságra, Tarcasfalvi Albert a szabadságszeretet szellemére stb.

E napot, illetve ennek eddig leélt részét főleg a lelkészszentelés eseménye és a ref. egyház testvéri szeretet ölelkezése uralták s milyen szép is e kettő egymás mellett. »Egy a cél, a melynek elérésére több az út, de a magyar hazaszeretetében mind testvérek kell legyünk. Ne azt keressük, a mi elválaszt, hanem mi egyesít. Az ékesszavu, ihlettebb ajku Ferencz József püspök szavai, de ezek voltak minden az ő életének vezérszavai is.

Ebéd után az állami iskola disztermében a tanácskozások ismét kezdetüket véve, az E. K. Tanácsba megválasztottak: Zvakó István táblai bíró, Kelemen Albert esperes, Sándor János gimn. igazgató, Péterfi Dénes lelkész, Kovács

János tanár, Pákei Lajos építész-mérnök 47—47, Mikó Imre táblai bíró, Végh Mihály lelkész 46—46, Orbók Ferenc 40 szavazattal; gazdasági bizottsági tagoknak: dr Nagy Zoltán és Ürmösi Jenő, Kereszturra igazg. tanárnak Sándor János, ki 26 éven át mint ilyen édes atyja a székely tanulósnak, oda f. g. gondnoknak vargyasi Daniel Lajos nagybirtokos, a kolozsvári főgimnáziumhoz Gál Jenő kir. tábl. elnök.

Az évi segélyezések ügyei az E. K. Tanács javaslata szerint elláttak, ez alkalommal osztott ki a b. e. Berde-alapból a méhészeti és jutalom először.

Még egy tényt emelünk ki, mely igen nevezetes s ha létesül, nagy horderejű. Dr Ferenczy Géza ügyvéd, lapszerkesztő indítványára kimondott egy unitárius (?) nyomod a felállítására s e célra ott egy perc alatt közadakozásból összegyűlt 122 K. Ez ügy tovább vitele az E. K. Tanácsra bízott.

A tárgysorozat kimerítettén, püspök meleg szavakban mondott köszönetet a zsin. főtanács tagjainak s azokra főpásztori áldását adta, Kelemen Albert imájával s az ő indítványára az elnökségnek tett köszönet mondással befejeztetett a zsinati főtanács ülés.

Mi pedig midőn tudósításunkat végezzük, mindenek felett áldást kívánunk a végzett munkára! s egyúttal csak a megjelentek nyilatkozatát visszhangozzuk: hogy a vargyasi zsinat mindenkben sikerült.

Ezért az érdem mindenek felett a vargyasi Daniel Lajos f. ü. gondnoké, Kisgyörgy Sándor esperesé, a rendező-bizottságé és nemes Vargyas közönségé s közönségé.

Homoródi.

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet szeptember 2-iki távirati jelentése szerint: Száraz. Meleg.

— **Tanárbeköltetés városunkban.** A helybeli kollégium új rendes tanára F a z e k a s József e hó 5-én (szombaton) délelőtt 10 órakor tartja meg a székfoglaló értekezletét az iskolai év ünnepélyes megnyitása alkalmával az intézet disztermében. Az ünnepély sorrendje a következőleg van megállapítva: 1. Közének. 2. Ima, tartja F e j e s Áron r. tanár. 3. Megnyitó-beszéd az igazgatótól. 4. F a z e k a s József székfoglalása. 5. Az iskolai törvények felolvasása. 6. Segélyek és ösztöndíjak kiosztása. Az ünnepélyre a t. szülőket és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az előjáróság.

— **Meghívó.** Fazekas József, a székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumhoz miniszterileg kinevezett rendes tanár, a hivatalos esküt felekezeti hatósága előtt letévén, tanári székét ünnepélyes székfoglaló tartásával a beálló tanév megnyitásakor f. hó 5-én d. e. 10 órakor foglalja el; ezen ünnepélyre az érdeklődő közönséget és tanúgy barátokat tisztelettel meghívja az ev. ref. kollegiumi igazgatóság.

— **Kertész Albertné F. Lujza és Kadics Luigia Szidonia hangversenye** augusztus hó 29. folyt le a Budapest szálloda szintermében. A közönség nem elég nagy számmal jelent meg, aminek az volt az oka, hogy még igen sokan nem tértek vissza nyári üdülésükről. Tekintve azonban azt a hidegséget, melylyel a vidék az ilyen tisztán művelézet nyújtó estélyek iránt viseltetik, csak elismeréssel szólhatunk a mostani érdeklődésről. A hangverseny gyorsan lejárt és minden tekintetben kifogástalan volt. Kertész Albertné már több ízben hallotta az udvarhelyi közönség és szerzeményei közkezen forognak. Az egyes zongoraszámokat igen fejlett technikával interpretálta; látszik, hogy nemcsak érti, de érzi is azokat. Mintha azonban a közönség kevés száma lehangolta volna, mert nem tapasztaltuk azt az

élénkséget és érdeklődést, melylyel darabjait máskor előadni szokta. Nem akarjuk ezen megjegyzéssel a szerzőnő tehetségét kisebbiteni, mert az említett körülmény csak igen kevésnek tűnt fel és játéka tökéletességéből mit sem von le, hanem csak konstatálni akarjuk azt, amit máskor nem tapasztaltunk. Különösen a »Galop de Cirque« kapta meg a közönséget fülbomlós dallamával és nagy gyakorlatot megkivánó külső technikájával. K a d i e s Luigia Szidonia művésznőnek nagyon szép a hangja és látszik, hogy tud vele bánni. A mélyebb regiszterekben ép oly erőteljesen csengett, mint a sopran felsőbb hangjaiban. Az érzés, mely az egyes énekszámában megnyilvánult, a közönséget egészen magával ragadta úgy, hogy ismételtén a lámpák elé hívta és sürü tapsal jutalmazta a kiváló művésznőt. A nehéz technikai darabokat egészen könnyedén énekelte végig, ami arról tanuskodik, hogy művészetét hosszú gyakorlat előzte meg. — A hangversenyen Székelykeresztről és vidékéről is megjelentek egynehányan.

— **Nyilvános köszönet.** Szentpéteri Gergely kereskedő és neje szép tanujelét adta vallásos buzgóságának és a közjóért való lelkesedésének, midőn a helybeli róm. kath. plebánia templomnak egy remek kivitelű és értékes csillárt ajándékozott. Fogadja a nemesszívű adakozó az egyházközség és hitfelei legmélyebb köszönetét.

— **Egy székely árva fia** került a balatonfüredi Erzsébet szeretetházba. Szentes József helybeli illetőségű apa és anya nélkül maradt 8 éves gyermeket Vajda Ferencz ev. ref. pap és Nagy Ferencz nyug. vármegyei irodatiszt, mint gyám közreműködése folytán fölvetették a nevezett árvaházba. Sajnos, hogy a Székelyföldön nincs helyük a székely árvafüknak.

— **A Szejké-fürdőn** minapában igen jól sikerült szinelőadás és táncmulatság volt. Minden egyes szereplő derekasan megállotta helyét s ez a mulatság is méltán sorakozhatik a Szejké-fürdőn rendezni szokott kedélyes vigalmakhoz. Ezen alkalommal felülfizettek: özv. Ugron Lázárné 40 fill., Zeyk István földbirtokos 3 K 40 fill., Szentpéteri Károly kereskedő 1 K, N. N. 3 K, Aranka 1 K 40 fill., Lenke 2 K, Dózsa Zoltán 2 K. Fogadják úgy az egyes szereplők, mint a szíves felülfizetők a rendezőség hálás elismerését és köszönetét.

— **Rendőrségi hírek.** Szász Dénes kéményseprő- és Jére István kereskedőtanoncok a minap Bálint Gábor kertjében körtét loptak. A jó madarak a rendőrséghez kerültek, a hol példásan megbüntetik. — Lotz Frigyes hentes üzletéből 134 korona készpénzt ismeretlen tettes ellopott. A tolvajlással Kovács Anna cselédeleányt gyanúsítják s a pénznek felerészét Imre Anna cselédlánynál megtalálták. A vizsgálat folyamata van. — Veisz Ármán üzletéből pedig 65 koronát loptak el e hó 2-ára virradólag az íróasztal feltörése után. A tettesnek nyomába vannak.

— **Nyilvános elszámolás.** A Székelykereszturon szünidőző tanítóképezdei ifjúság a »Tanítókháza« és a »Székelykereszturi Polgári Zenekarnak« pénztára javára a minapában műsorral egybekötött, jól sikerült táncmulatságot rendezett. A mulatság tiszta jövedelme 24 korona 34 fillér. Ezen összegből 12 K 17 fillér elküldetett a »Tanítókházának« és 12 K 17 fillér átadott a »Székelykereszturi Polgári Zenekarnak«. A mulatságon felülfizettek: Papp Mózes 1 K 40 fill., Wagner Vilmos 1 K 20 fill., Ajtai Gyula 1 K 29 fill., dr Viola Sándor 1 K 20 fill., Göller Albert, Kovács Mózes 1—1 K Bosnyák Simon, Gyarmati N. 80—80 fill., Eber Rezső 60 és Szász Béla 40 fill., Balogh Róza 20 fill., N. N., Pasnári Győző, Kristóf Mózes, Haléxi Albert, Árus Jenő, N. N., Bálint Dániel, Gál Incze, Nagy Károly, N. N., Nagy Ármán, Kovács József, Koszta Sándor, Kelemen Elek, N. N., N. N., Fenyédi Mihály, Miklós Ferencz, Simon Mózes, Csapó Aladár, Horváth N., Sándor Mózes, Fazekas O., Fodor József

és Freind Sándor urak 20—20 fillért és végül Székely Domokos 10 fillért. Fogadják a szíves felülfizetők a nemes czél érdekében hálás köszönetét a rendezőségnek.

— **Kertész Albertné F. Lujza** zongora vagy műenkorákat ad kezdőktől a legmagasabb iskoláig. Módszere a tanításnál a fokozatos haladás s különösen gyakorlatok által önállóságra vezetni a növendékeket. Ugyanott hegedű-, francia- vagy német órák is vehetők.

— **Posta és távirtda-növendékek kiképzése.** A posta- és távirtda-növendékek kiképzésére a kolozsvári igazgatósági kerületben a következő postahivatalok jelöltettek ki: Abrudbánya, Beszterce, Dés, Fogaras, Nagyenyed, Naszód, Petrosény, Sepsiszentgyörgy, Piski p. u., Gyergyószentmiklós, Szászváros, Segesvár, Déva, Medgyes és Balázsfalva. A főlvetelért sajátkezűleg irt, ivenként egy koronás pénzügyi bélyeggel ellátott és okmányokkal felszerelt kérvény évenként mindig augusztus hó végéig a posta- és távirtda-igazgatósághoz czimezve, azon fennebb megjelölt posta- és távirtdahivatalok valamelyikéhez nyújtandó be, hová folyamodó növendékül főlvetelni óhajt. A főlvetelre vonatkozólag a helybeli postahivatalnál kifüggesztett pályázati hirdetmény bővebb felvilágosítást nyújt.

— **Fogorvos.** Perl József, American Dentist Székelyudvarhelyre megérkezett és e hó 10-ig rendel Budapest-szálló 1. sz. alatt.

— **X. Pius pápa arcképe** 63—80 czmtr nagyságban, eredeti fenykép főlvetel után készítve, 2 K 40 fillér csekély árért beszerezhető a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyvkereskedése) Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 15. sz. alatt, hol bármikor megtekinthető.

— **Talált aranygyűrű.** Az e hó 1-ei hetivásár alkalmával a helybeli piacon egy követ diszített aranygyűrűt találtak. Bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalánál nyerhető.

— **Legújabb mintájú beszélőgépek!** Mascagni Record-Grapho-Phonographok a legújabb beszélőgépek s manapság mint a continens legjobb ilyen műgépei ismeretesek. Ezen gépek a mellett, hogy kezelésük a legegyszerűbb, a legértékesebb Grapho-Phonographok, melyek egyáltalán léteznek. A beszélőgépek minden időben készen állanak valamely

diktálás főlvetelére s így teljesen helyettesítik a gyorsírást, miért is ügyvédek és kereskedők irodái részére, tanároknak, újságíróknak stb. nélkülözhetetlen tárgyat képez. A legmesszebb menő újítás és tökéletesítés a phonograph és Grammo-phon-gépek terén. Ezen indokok alapján Udvarhelyvármegye területére e kiváló gépek kizárólagos eladását a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papir-, iró- és rajzszekereskedése Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.) elfogadta s azok működésben is bármikor itt megtekinthetők. A Mascagni-henge-rek minden mellékzörejtl mentesek. Hires művészek hangfőlvetelei. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Finom mechanikai szabályozott phonographok 30 koronától följebb részletfizetésre is.

— **Cserélő tisztviselő.** Aradmegyében, Mezőváros székhelyvel, bírósági végrehajtó, igen szép jövedelemmel bír, de miután székely fiu és haza vágyik — csere útján Udvarhely- vagy Nagyküllővármegyében ohajtana jöni. Bővebb felvilágosítást ad a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala.

— **Antracén irónta** legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székelyudvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papir-, iró- és rajzszekereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. alatt kapható. Ezen kitűnő tinta a tollból könnyen, sötét kéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás- és másoláshoz egyformán kiválóan használható. Ismét-eladónak rendkívüli kedvezmény! — Színes tentákban nagy választék!

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

345—1903. szám.

Meghívás.

A gazdasági egyesület választmánya f. hó 9-én délután 3 órakor a vármegyei ház kistermében ülést tart, melyre a választmány és a gépkiállítás rendező-bizottságán ak tagjai tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az okt. 10—11-én rendezendő gépkiállítás ügye.

2. Folyó ügyek.

Székelyudvarhelyt, 1903. szept. 1.

Az elnökség.

342—1903. szám.

A gazdasági egyesület elnöksége azokat, kik diószegi buza vetőmagra előjegyeztek magukat értesíti, hogy a vetőmag vonatra adatott, a megérkezéskor levél útján fognak az érdekeltek értesítettni.

Az átvétel Székelyudvarhelyt a vasuti állomásnál történik.

Székelyudvarhelyt, 1903. szept. 2.

Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

V. M. Berettyóújfalva. A beküldött cikket megkaptuk. Közölni is fogjuk, csak hogy eddig még sor nem került rá. Szíves üdvözlöt!

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Fogorvos. Perl József, American dentist megérkezett és 8—10 napig a „Budapest” szállodában fog rendelni.

Felső-leányiskolás tanulókat özvegy Paál Jánosné elfogad koszt és szállásba.

Eladó köházak. Székelyudvarhelyt, a Petőfi-utczában levő, néhai Márton János ügyvéd örökösait illető két köház, ugyszintén a nevezettek tulajdonát képező ingatlanok, szabad kézből eladók. Értekezni lehet: Márton Lajosnál Kissoly-moson.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban úgy pompás cukrászsütemények is friss minőségben állandóan kaphatók: Ernszt György cukrászatában Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Részletfizetésre eladó ház.

Székelyudvarhelyt, a Solymossy-utca 30. sz. kő és téglából épült 6 szobás (konyha, kamara, pince és nagy színnel bíró) cserepes fedelű ház 276 □-ól területű beltelekkel együtt 14 évi részletfizetéssel, igen olcsón és azonnal eladó.

Kiadó lakás. Székelyudvarhelyt, az Eötvös-utca 5. sz. alatt levő, özv. Sándor Ferenczné emeletes háza, f. évi október 1-től kiadó. Értekezni lehet Petőfi-utca 7. sz. alatt a tulajdonosnőnél.

Faeladási hirdetmény.

Az oroszhgyi közbirtokosság tulajdonát képező és Oroszhgy község határában a Varságtisztásán fekvő D. legelőerdő üzemosztályban az 1900., 1901. és 1902. évekre esedékes vásáros területekből a vázlatrajz szerint eladásra kijelölt 493.10 kat. hold területen kihasználásra kibélyezett bükk és fenyőfa készlet, mely a korondi m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos becslése szerint 6596 m³ fenyő, 11238 m³ bükk műfát és 33714 m³ bükk

tüzifát tartalmaz 1903. évi szeptember 24-én délelőtt 9 órakor Oroszhgy község házában nyilvános szóbeli árverésen és zárt írásbeli ajánlat útján együttesen el fog adatni. Kikiáltási ár 18615 korona, azaz tizennyolcezerhatszázötvenöt korona.

Utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 %-át árverezést vezető kezébe készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlatához mellékelni.

A kihasználási határidő a szerződés jogerőre emelkedésétől számított 6 év, azaz hat év.

A részleges becslési és árverési feltételek a m. kir. járási erdőgondnokság: (Székelyudvarhelyen) és alólírottánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Oroszhgy, 1903. évi szeptember hó 1-én.

Tamás Agoston.

közbirtokossági elnök.

Faeladási hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Árvátfalva II. részben fekvő és az óczfalvi közbirtokosság tulajdonát képező erdőből 50 o. k. holdnak mintegy 5799 m³ luczfenyő fűrészfanyag és 8371 m³ luczfenyő épületi fakészlete a szerződés jogerőre emelkedése napjától számított 3 évi kihasználási időtartam mellett 1903. évi szeptember 16-án délelőtt 9 órakor óczfalva község házában nyilvános szó- és zárt írásbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 20000 korona, minek 10 %-a bánatpénz.

Utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az árverési feltételek a székelyudvarhelyi m. kir. erdőgondnokságnál és az óczfalvi közbirtokosság elnökénél megtekinthetők.

Óczfalva, 1903. augusztus 29.

Székely Mátyás,

birtokossági elnök.

2935—903. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyegyleti első takarékpénztár csődtömege végrehajtónak Gidó Sándor és Szabó István peteki lakós végrehajtást szenvedett elleni végrehajtásos ügyében a végrehajtási árverés 150 K tőke, ennek 1902. febr. 22-től járó 6 százalékos kamatai, 7 K 96 f. óvási, 1/3 százalék váltódíj, 47 K per- és végrehajtási, valamint jelenleg 30 K 30 fillér és a még felmerülő költségeknek behajtása végett az 1881. 60. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. és 156. §§. értelmében az oklándi kir. járásbírószék területén fekvő, a peteki 474. sz. tjkvben A + 125, 126, 127 hr. sz. ingatlanra 381 K, a 316. sz. tjkvben A + alatt felvett ingatlanokból Szabó István jutalékára és pedig 2427—2472 hr. sz. ingatlanra 7 K, 2470—2472 hr. sz. ingatlanra 37 K, 2706—2708 hr. sz. ingatlanra 96 K, 2799—2801 hr. sz. ingatlanra 70 K, 2855—2857 hr. sz. ingatlanra 7 K, 2958—2960 hr. sz. ingatlanra 216 K, 3024—3026 hr. sz. ingatlanra 82 K, 3097—3098 hr. sz. ingatlanra 66 K, 3014—3016 hr. sz. ingatlanra 31 K, 3947—3949 hr. sz. ingatlanra 164 K, 4367—4369 hr. sz. ingatlanra 250 K, 4943—4445 hr. sz. ingatlanra 72 K kikiáltási árban, a peteki 224. sz. tjkvben A + 1—29. r. sz. felvett ingatlanokból a B. 46. r. a. Gidó Sándor jutalékára 200 K ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltetik s annak megtartására 1903. évi szeptember hó 3-ik napjának d. e. 9 órája Petek község házában kitűzetik.

Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 16-án 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Oklánd, 1903. évi június hó 23-ik napján.

MATHÉ DÉNES,

kir. aljárásbíró.

Hevesi görögdi nye, finom csemege szőlő

legjobb minőségben kapható
Gál János utóda

fűszer- és csemegeüzletében
Székelyudvarhelyt.

Vasüzet áthelyezés!

Van szerencsém szíves tudomására hozni az igen tisztelt vevőközönségnek, hogy

üzletemet

ez év augusztus hó 20-tól kezdve az ev. ref. kollegium mellett levő ev. ref. egyház volt papilakba helyeztem át.

Midőn szíves pártfogását továbbra is kérem, a nagyérdemű közönségnek jegyzek

kiváló tisztelettel:

P. Zakor Endre

vaskereskedő
az „Aranykaszá”-hoz.

Vasüzet áthelyezés!

Thierry A. gyógyszerész balzsama

a legjobb diätetikus háziaszer emésztési zavarok, gyengeség, rosszullet, gyomorégés, szorulás stb. ellen, a köhögést csillapítja, a görcsöt megszünteti, a nyálkát feloldja és tisztító hatással bír. Tizenkét kicsiny, vagy hat kettős üveg bérmentve ládával együtt 4 korona. Thierry A. gyógyszer-tára az „Órangyal”-hoz Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Csak akkor valódi, ha az itt feltüntetett apácza védjeggyel van ellátva. Nagyon ajánlatos ezt a szert mindig utazás alkalmával és minden esetben magunkkal vinni.

Thierry A. valódi Centifolium kenőcse a legerősebb szívó kenőcs, mely alapos tisztító hatása által fájdalmat szüntető gyors gyógyulást idéz elő és lágyítása által minden behatolt idegen testtől megszabadít. Turistáknak, kerékpározóknak és lovaglókknak nélkülözhetetlen. Postai szállítással két tégely bérmentve három korona 50 fillér. Thierry A. gyógyszer-tára az „Órangyal”-hoz Pregrada, Rohitsch, Sauerbrunn mellett. Utánzatoktól óvakodjunk és ügyeljünk a fennebb feltüntetett és minden tégelybe beégett védjegyre. Ajánlatos, hogy ezen szert utazások alkalmával minden esetre magunkkal vigyük.

Központi raktár: Budapestén Török J. gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

4481—1903. tkvi. sz.

Hirdetmény.

Homoródszentmárton község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. t. cz. az 1889. XXXVIII. t. cz. és az 1891. évi XVI. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cz. ben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosították.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítője és a helyszíni eljárás a nevezett községben az 1903. évi október 5-én fog megkezdődni.

Ennel fogva felhívtnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvi-végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi. bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4. Azok kiknek javára tényleg már megszünt követelesre vonatkozó zálogjog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törölését kérelmezzék illetve, hogy tör-

lési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Okland, 1903. évi augusztus hó 29.

Máthé Dénes,
kir. aljbiró.

Faeladási hirdetés.

A korondi közbirtokosság tulajdonát képező 93.35 kat. hold kiterjedésű „Sugó” nevű erdejének bükkfa készlete, mely hivatalos becslés szerint 3514 m³ müfát és 6437 m³ tűzifát tartalmaz, **1903. évi szeptember hó 28. d. e. 9 órakor** Korond község házánál nyilvános szóbeli árverés és zárt írásbeli ajánlat útján részletekben vagy együttesen el fog adatni.

Kikiáltási ár összesen 8025 K, azaz nyolcz-ezerhuszonöt korona.

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár tiz százalékát az árverezést vezető kezéhez készpénzben, vagy óvadék képes papirokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el és a közgazgatási erdészeti bizottságnak 1674—903. számú határozata alapján becsáron alul is el fog adatni.

A részletes becslési és árverési feltételek Székelyudvarhelyen a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alólírott nál megtekinthetők.

Korond, 1903. évi szeptember hó 1.

Imre János,
közbirt. elnök.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!

Különböző ajándék díszművek.   Finom levélpapírok dobozokban.
Képes levelező-lapok!

 Legfinomabb bőr- és doublett-arany díszmű-árak.

 Női finom bőr kézi-táskák .. .. .

 Pénztárczák és pénzes erszények nagy

 választékban .. .. .

Tollkések a legkülönbözőbb folszerelésekkel.

Női és férfi doublett-arany óra- és nyak-

lánczok .. .. .

Dohány-, szivar- és szivarka-tárczák!

Hegedük és hegedü-folszerelések. Hegedü- és cziterahúrok.

Valódi chinai kézi- és diszlegyezők!

Papir- és írószer újdonságok. Diszes teniatartók és tollszáraz.

„Turul” szabadalmazott író-toll-betét.

Ugyszintén több, itt föl nem sorolt díszmű-árak, papirneműek, írópapírok és írószer készletek is olcsón, lelkiismeretes kiszolgálás mellett bevásárolhatók:

BETEGH PÁL

könyv-, papir-, író- és rajzszekerkereskedésében
 Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.

Most érkeztek és szabott, olcsó árak mellett kaphatók!